

Vadász Lipót a háboru és béke kérdéseiről.

— Pártvacsera a Pálffy József-párton. —

A nemzeti munkapártnak csütörtök estére hirdett pártvacserája olyan hatalmas méretekben bontakozott ki, amely a legvérmesebb várakozást is fölülmulta. Jóval több mint négyszáz teríték várta Pálffy József jeffőlségének lelkes és törhetetlen híveit. A pártvezetőség azonban már annyi helyről sem tudott gondoskodni, amennyi előjegyzés történt. A söntésben és minden talpalattnyi helyen pótasztalokat és pót székeket állítottak be. Az emberek egymás mellett szorongtak, sokan állva, vacsora nélkül vettek részt a pártvacserán, mely mindvégig lelkes lefolyású és ünnepi hangulatu volt.

Aki végignézte azt a hatalmas tömeg embert, mely ma este a Prófétában lelkesedett, tüntetett és ünnepelt, az nem távozhatott ebből a helyiségből három tartós benyomás nélkül. Az egyik, hogy Pálffy József hétfői győzelmé bizonyos. A másik, hogy most már csak arról van szó, hogy ezt a győzelmet minél fényesebbé teljesebbé és ragyogóbbá tegyék. A harmadik, hogy kezdenek az emberek talpukra állni, olyanok is, akik eddig a választási harc semleges vagy nyugodt szemlélői voltak, csatlakoznak Pálffy Józsefhez és a küzdelem utolsó napjaiban kikerik részüket a munkából.

A pártvacserán a sokszáz szegedi lelkes társaságában résztvettek Budapestről: báró Tallián Béla, Kálmán Gusztáv, Vadász Lipót, Pál Alfréd és Pekár Gyula, akik a holnapot is Szegeden töltik. Szombaton ismét több országgyűlési képviselő érkezik Szegedre Pálffy József támogatására, köztük Herczegh Ferenc, gróf Klebersberg Kuno, Almásy László, Rakovszky Iván és Richter János.

A mai pártvacserán elhangzott beszédek központjában Vadász Lipót nyugalmazott államtitkár felszólalása áll. A mélyen szántó, gondolatokban és ötletekben gazdag beszédet sokszor szakította meg riadó taps és hatalmas éljen. A beszéd elhangzása után felhangzott sokszáz torokból a Himnusz. Az estén mindvégig lelkesen ünnepelték Pálffy Józsefet, aki tartalmas, okos beszédet mondott. A győzelem nem maradhat el.

Félkilenckor már zsufolásig megtelt a Próféta tágas terme, sőt a söntésben terített hosszú asztal előtt is szorongva ültek Pálffy József pártbívei. Négyszázötven teríték volt készítve, de bizony sokan állva, még többen sehogysem jutottak vacsorához, mert sem a vendéglős, sem a párt nem számítottak ilyen nagyarányu látogatottságra. A kilenc óraker a terembe érkezett vendégeket zajos ovációban részesítették. Kellemes meglepetés volt dr. Cicatricis Lajos volt szegedi főispán megjelenése, akit régi szegedi ismerősei melegen üdvözöltek. A szokatlanul népes és lelkes lefolyású vacsorán megjelentek: iparosok, kereskedők, tisztviselők, orvosok, ügyvédek és — mind mondani szokás — a társadalom minden rétege. Megannyian diadalmas arccal, a győzelem biztos reményében.

Az első szónok Bokor Adolf volt, aki az egész párt nevében meleg szeretettel köszöntötte a vendégeket. (Nagy éljenzés.) A párt vendégei munkájuk révén jutottak oda, ahova fölkerültek. Nem kíván politizálni, a munka embereit üdvözli a vendégeken. (Nagy taps és éljenzés.)

(Kálmán Gusztáv beszéde.)

Igen tisztelt Uraim!

Nagyon köszönöm azokat a megtisztelő szavakat, amelyeket hozzánk intéztek. Mi megtisztelve éreztük magunkat, amikor központi pártvezetőségünk megbízott azzal, hogy Magyarország legnagyobb városába leránduljunk. Leránduljunk, hogy részt vegyünk azon az ünnepélyen, amely nemcsak Önöké, de a miénk is, a párté, amelyhez tartozni szerencsések vagyunk. Jól mondotta szónokuk, hogy a munka emberei vagyunk, de hisz, ha körülnézünk ebben a teremben, mindenütt csak a munka embereit látom és talán ez az a legszillárdabb kapocs, amely bennünket fővezérünkhöz, főmunkásunkhoz, gróf Tisza Istvánhoz fűz. (Éljenzés.)

Mikor 1910-ben a nemzeti munkapárt, kibontotta zászlóját, akkor is azt a jelszót írta zászlójára, hogy dolgozni akarunk, hogy kipótolják a multat, hogy egészséget teremtsünk, mert akkor nemcsak Magyarország, de egész Európa egén sötét fellegek keringtek. Vezérünk már akkor látta ezeket a vészes fellegeket, amelyek megteremtették ezt a gyászos álldatlan, háborút. És talán ha a mi pártvezérünk nem jön, hiába lett volna az országnak erős akarata, készületlen hadsereg nélkül nem tudom miképpen ment volna az ellenség ellen.

Ez a háboru megakasztotta megkezdett munkánkat de a háboruban is dolgoztunk mindannyian. Az Isten áldása legyen azokon, akik ott maradtak és az Isten áldása legyen azokon, akik visszajöhetnek. De ne feledkezzünk meg azokról sem, akik itthon vívták a harcot és akiknek nem kevesebb ellenséggel kellett megküzdeniök, de szívesen tették, mert tudják, hogy ebben az országban élniök és halniök kell.

Minden ember, kereskedő, iparos — már engedjék meg, a kereskedelemügyi miniszteriumban eltöltött időm alatt legtöbbnyire kereskedőkkel és iparosokkal volt dolgom, — de a közlekedés embereivel, a vasutasokkal és postásokkal is. Mindmegannyi munkás és mondhatom, bámulatos eredményt értek el, olyan eredményt, amelyre soha nem is gondolhattunk. Mi azonban rajta akarunk lenni és rajta is leszünk, hogy méltó elismerésben részesüljenek. Az egész ország hálával emlékszik

Vadász Lipót beszéde.

Tisztelt Uraim!

Ha így egymásra nézünk, bizonyos kíváncsisággal kapcsolódik a tekintetünk egymásra nézve. Én azt hiszem, hogy ebben a teremben kevés olyan ember van, aki életében valaha látta volna egymást. Figyeljük egymást, mint a nagy tengeren az egymás felé közeledő hajó legénysége, akik nem tudják egymásról, hogy milyen nemzethez tartoznak. De ha a hajón egy és ugyanazon színi zászló leng, amikor a szó áthallatszik az egyik hajóról a másikra és pedig egy és ugyanazon állam nyelve, akkor így megismerve egymást, megtudjuk azt, hogy nem vagyunk idegenek. Mi is, mikor szavunk egy ritmusra zeng, látjuk egymás szeme csillogásáról, látjuk egymás arcának ráncairól, hogy rokonok, testvérek vagyunk és hogy mi mind barátok vagyunk, akik előtt családiasan beszélhetek és remélem, hogy szívesen hallgatnak. Én nagyon szívesen beszélnék azokról a kérdésekről, amelyek a magyar közéletet foglalkoztatják. Én szívesen írnám fel azt a perspektívát, amelynek nagy jövőjét vélem látni, én szívesen beszélnék a háboruról, de az idő rövid, én nekem nem a harccal kell foglalkoznom, mert nekem itt Károlyi Mihályról kell beszélnem.

(Károlyi Mihályról.)

Tisztelt Uraim! Károlyi Mihály azt mondja, hogy mi a háboru uszítói vagyunk.

meg róluk és mindazokról, akik ehhez hozzájárultak.

Ezen ünnepélyes alkalommal nem akarok hosszadalmas lenni és midőn poharamat ürítem, hálásan köszönöm Önöknek, hogy ahhoz a zászlóhoz ily szépen csatlakoztak, amelyhez nekünk is szerencsénk van tartozni és kívánom, hogy ebből a küzdelemből derék jelöltünk kerüljön ki győztesen. (Hosszas éljenzés és taps.)

(Cicatricis a német szövetségről.)

Dr. Cicatricis Lajos szólalt fel ezután. Azzal kezdte, hogy az ősmagyar mitológia a kettős istenség fogalmát ismerte: az egyik a jó, a másik a rossz. Ez a vérzivataros idő is meggyőz bennünket arról, hogy két lélek van a társadalomban is. Az egyik, amely ezer veszély között is megőrizte az elvek melletti sziklaszilárdaságot, a lángoló hazaszeretet. Ha volt nemzet, amelyik a háboru nem kívánta, az a magyar volt, ha volt király, aki nem kívánta a vérontást, az a mi megboldogult királyunk volt és mégis belekerültünk. Ez a társadalom alig vett tudomást azokról a nehézségekről, amelyek között élünk, mert volt egy államférfiu a kormány élén, aki elhárította utunkból a nehézségeket. És jött egy fordulat, az a másik istenség: az ármány, amely úgy képzelte el, hogy nvögdécselve, asszonyi sóhajokkal is el lehet kormányozni az országot. Nagy zászlóbontás volt néhány nap előtt Szegeden. Vértő szívvvel vettem tudomásul, hogy még ebben a magyar városban is idegen eszmekörből származó tévhitekkel akartak propagandát csinálni. Erkölcstelen és becstelen ez a politika, mert leghivebb és legderekkabb szövetségesünket bántalmazta. Ha sikerült volna azon a szívárványhídon a bolsevikiek segítségével az antant karjaiba átsétálnunk, vajjon előnyét látta volna-e a magyar nemzet? Ugyan mi lenne, ha a német győz és mi nem lennénk mellette? Talán Anglia fogná pártunkat a háboru után? Unszolva kínáltuk a békét egy évvel előbb és gunnyal, megvetéssel fogadták békeajánlatunkat. Az a nép, amelyik a legnagyobb áldozatokat hozta és el tudja tünni a sorscsapásokat, a szenvedéseket, az a nép kitart minden körülmények között a győzelemig. Ebben a meggyőződésben üdvözlöm Szeged város polgárságát és ürítem poharamat arra a diadalra, amely ebből az összejövetelemből néhány nap múlva fakad.

Azt mondja és ha nem mondja, megköveteli, hogy így értsék. Azt mondja, hogy ha ő itt lett volna a háboru kezdetekor, akkor a háboru nem tört volna ki. Ő úgy fogja fel a dolgot, úgy gördíti, úgy állítja be, hogy ennek a háborunak a mi pártunk volt az okozója. Legalább Cegléden, Félegyházán és más nagy város piacán ilyesfélét hirdetett.

Tisztelt Uraim! Itt Magyarországon minden ember már évekkal ezelőtt tudta azt, hogy itt készül valami. Tudták azt, hogy Szerbia összeesküdött ellenünk, hogy Románia rosszban törí a fejét. Amikor Szarajevóban eldőrdült a pisztoly, amikor egyszerre lecsapott a villám, amikor egyszerre világosság tárult elénk, tudtuk meg mindnyájan, hogy alá voltunk aknázva, a legrettenetesebb módon, s ha valamikor fel fognak nyilni az okirattárok, akkor fogjuk megtudni, hogy itt bent az országban is milyen ellenségeink voltak. Szegednek például fényes sors volt szánva, osztozni akart rajta, illetve bírn akarta Szerbia és Románia is. Megérhettük volna azt, hogy Szeged alatt Szerbia Romániával verekszik, mert mi akkor már régen nem léteztünk volna. A Károlyi-párt egy-néhány tagja annak idején Szentpétervárra akart menni, hogy — az ő állításuk szerint — a békét megszilárdítsák, amelyre nekünk nagy szükségünk lesz. El is mentek volna, ha egy kis véletlen körülmény, a világháboru közbe nem jön.